

GALEI HADAF

In advance of the Global Siyum HaShas marking the completion of the fourteenth cycle of Daf Yomi, Galei HaDaf brings together divrei Torah, insights, stories, news and updates from across the world of the Daf. This gilyon is meant to add meaning to the days leading up to The Siyum, to deepen our appreciation for Torah and its simchah, and to reflect on the extraordinary zechus of tens of thousands of Yidden moving from daf to daf, day after day, until all of Klal Yisroel comes together at the finish.

WAVING THE BANNER OF TORAH:

At the heart of The Siyum HaShas is the image of a ship. It carries within it the story of the daf, the story of Klal Yisroel, and the long journey that brings us, generation after generation, to the day of the Siyum.

Chazal tell us (Yevamos 121) that Rabbi Akiva was once saved at sea by holding fast to a *spanina* של דף, a plank of a ship, as the waves broke around him. Rav Meir Shapiro saw in those words an allusion to the daf Gemara — the page to which a Yid holds fast as he makes his way through the waves and upheavals of the generations.

This is the *spanina* של דף of Klal Yisroel. Generations come and go. Countries change, societies change, and the tides of galus carry us from one shore to another. But the daf remains in our hands — the same daf learned in the beis medrash and at home, on the road and in communities scattered across the world.

The sails of the ship take the form of an open page. Page follows page. One daf joins another, one masechta the next, until the pages themselves become the force that carries the journey forward.

There is something of the masechta itself in that image. A masechta, as its name suggests, is a weaving: thread crossing thread until a fabric emerges. (Sefer Chassidim) So it is with Torah. Daf joins daf, masechta joins masechta, until individual pages have been woven into an entire world. And when the final page is reached, it is not really an ending. We turn back to the beginning and start again.

מאסף תורני, ידיעות ומברקים מעולם הדף היומי לקראת סיום הש"ס העולמי של המחזור הארבעה עשר ר"ח סיון תשפ"ז הבעל"ט

שאו דגל התורה ברמה

לסמל הסיום הגדול נבחרה על ידי אגודת ישראל דמותה של ספינה. ולא בכדי. אין כאן סמל של גוי בעלמא, אלא ציור הטומן בחובו את עניינו של הדף, את מסעו של כלל ישראל, ואת הדרך הארוכה המוליכה אל יום הסיום.

צורת ה"ספינה" אינה ציור בעלמא, אלא יש בה רמז נאה ויסוד עמוק מדברי חז"ל ומחזונו של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. חז"ל מספרים על רבי עקיבא שניצל מן הים על ידי דף של ספינה, שנדמן לו והיה נאחז בו כנגד גלי הים. ורבי מאיר שפירא ראה בזה רמז לדף הגמרא, אשר בו נאחז יהודי בכל עת ובכל מצב, ובכוחו הוא עובר את גלי הזמן ואת תהפוכות הדורות. זהו, כביכול, ה"דף של ספינה" של כלל ישראל.

דור הולך ודור בא, מלכויות מתחלפות, ארצות ומקומות משתנים, וגלי הגלות סוערים ועוברים עלינו; ואילו הדף נשאר בידנו. עוד דף ועוד דף. אותו דף הנלמד בבית המדרש, בבית, בדרך, ובכל קצווי תבל. וכשם שהספינה מפלסת לה דרך בתוך הים הסוער עד בואה אל מחוז חפצה, כן כלל ישראל מהלך במסעו הארוך בתוך גלי העולם, ודף הגמרא בידו.

ועל כן נעשה הסמל בדמות ספינה, אשר מפרשיה נראים כדפי גמרא פתוחים. דף אחר דף נפרש, ודף מצטרף לדף, מסכת למסכת, עד שנעשה מהם כח המוליך ומקדם. לא דפים העומדים לעצמם, אלא דפים המצטרפים למסע אחד ארוך של תורה, ממסכת למסכת ומסיום לסיום.

יש בזה גם המשך לענין שם מסכת (שנבאר לקמן). כשם שחוט אחר חוט נארג עד שנעשה בגד שלם, כך דף אחר דף מצטרף למסכת, ומסכת למסכת, עד שנשלם בנין של תורה. ואף כשהגיע האדם לסופה, עדיין לא תם הענין, שהרי נעץ סופה בתחילתה, ומיד שבים אל הראש ואל ההתחלה.

וכן הוא גם עניינו של ה"סימן" (Bookmark) המונח בין דפי הגמרא. הסימן מורה לאדם את מקומו. הוא משמר את המקום שבו הפסיק, כדי שישבו אליו למחרת וימשיך בדרכו. יש בו רמז לקביעות, להתמדה, ולהצטרפות של יום אל יום ושל דף אל דף. אין זה לימוד של שעה בעלמא, אלא דרך ארוכה, שתחילתה בדף אחד וסופה בש"ס כולו.

וכאשר אותו סימן יוצא מבין דפי הספר, הריהו נהפך לדגל. כי מה שהיה כל

דברים אחדים

לקראת המעמד הגדול של סיום הש"ס העולמי, עם השלמת המחזור הארבעה עשר של הדף היומי, הננו מגישים בזה לפני קהל הלומדים ושוחרי התורה את "גלי הדף", מאסף תורני הכולל דברי תורה והתעוררות, עובדות ומאמרים, ידיעות ומברקים מעולמו של הדף היומי. מגמת הגליון ליתן טעם בימים אלו של הכנה לקראת הסיום הגדול, לחבב את התורה ולומדיה, ולהתבונן בגודל הזכות של רבבות אלפי ישראל ההולכים יחדיו מדף לדף, יום אחר יום ומסכת אחר מסכת, עד להשלמת הש"ס כולו.

ויהי רצון שיהיו הדברים לתועלת ולחיזוק, להוסיף חשק בלימוד התורה ולעורר לבבות להצטרף אל לגיונו של מלך, ובבוא היום נתאסף כולנו יחד – נגיל ונשיש בשמחת התורה.

Between those pages rests another element of the image: the bookmark. It quietly holds a person's place, so that tomorrow he can return and continue where he left off. It is a small expression of kevius — one day joined to the next, one seder to another, one daf to another — until, almost imperceptibly, a person has traveled through Shas.

And on the day of the Siyum, that bookmark rises from the sefer and becomes a flag. What rested quietly between the pages through years of learning is now lifted high. The private toil of the individual — a day, a daf, a seder at a time — becomes something larger: the banner of Torah carried by all of Klal Yisroel.

A ship, too, carries a flag. It tells the world where it comes from, to whom it belongs, and under whose banner it sails. So does this one. Its flag declares not only its identity, but its direction. Torah is where we come from. Torah is what carries us. And Torah is where we are headed.

There are stretches of the journey when the horizon disappears. The sea grows rough; the fog settles in. But the course does not change. The light of Torah still reaches through the mist, and its voice can still be heard. The ship sails on — its flag aloft, its bearings intact, its destination clear.

In fact, the language of the flag is embedded in the very origins of Daf Yomi. Rav Meir Shapiro himself once wrote to his young students, urging them to carry the mission of the daf with pride: "שאו דגל התורה ברמה, כי עיני כל" ישראל נשואות אליכם גבורי החיל."

But Klal Yisroel has never sailed beneath only one kind of flag. דגלו איש על מחנהו ואיש על דגלו. Each community with its own mesorah; each chaburah with its own seder; each shevet with its own degel and its own chelek in Torah. Different colors, different forms, different paths — and yet the same Torah, the same daf, the same kol Torah.

At the Siyum, איש על דגלו becomes יחד שבטי ישראל. The many bookmarks have become many flags, and the many flags gather in one place. Not because the distinctions have disappeared, but because each has arrived with its own degel, its own mesorah, its own chelek in Torah — and all are gathered around the same center; ויבשם אליקנו נדגול.

And now, as we celebrate the Siyum HaTorah on Simchas Torah, our thoughts turn naturally toward the great Siyum ahead — toward another great Simchas HaTorah. נגיל ונשיש בשמחת התורה. We rejoice in what has been completed, and we look toward what remains before us. We dance for the pages already learned and for those still waiting to be opened. Because in Torah, completion is never simply an ending. We do not celebrate by taking leave of Torah, but by beginning again: a new kabbalah, a new haschalah, another journey forward. Until we stand together once more for Kabbalas HaTorah — כאיש אחד בלב אחד.

השנים סימן קטן וצנוע בין דפי הגמרא, מתרומם ביום הסיום ונעשה לדגל הנישא ברמה. מה שהיה עבודתו השקטה של היחיד, יום אחר יום, דף אחר דף, נעשה עתה שמחתו של כלל ישראל כולו.

וגם בזה יש רמז נוסף. דרך הספינה שהיא נושאת עליה דגל, ובדגל זה ניכר סימנה, מקומה ומוצאה, למי היא שייכת ותחת איזה שם היא שטה. ואף ספינה זו, העוברת בין גלים מאיימים וסערות קשות, מניפה את דגלה ברמה, להודיע ולהכיר כי מן התורה מוצאה, מן התורה חיותה, ואל התורה פניה.

ובתוך הערפל והסער, כאשר הגלים סובבים אותה והדרך נסתרת מן העין, היא ממשיכה בדרכה לאור נקודות האור המוירות לה את הניתב, ולקול הקריאה הנשמע למרחוק. כביכול, מגדלות של תורה מאירים בתוך החשיכה, וקול התורה, כקול שופר החודר את הערפל, קורא והולך: עוד דף, עוד יום, עוד צעד. וכך, אף כשהראות מעומעמת והדרך מכוסה, האור אינו כבה והקול אינו פוסק, עד אשר מגיעה הספינה אל מחוז הפצה.

וכבר קרא רבי מאיר שפירא בשעתו לתלמידיו הצעירים: "שאו דגל התורה ברמה, כי עיני כל ישראל נשואות אליכם גיבורי החיל".

"שאו דגל התורה ברמה, כי עיני כל ישראל נשואות אליכם גיבורי החיל"

רבי מאיר שפירא זצוק"ל

הדגל מורה גם על ריבוי הגוונים שבכלל ישראל. איש על מחנהו ואיש על דגלו — כל קהילה בדרכה, כל חבורה בסדרה, כל מקום במנהגיו ובמסורתו; ואף על פי כן, כולם קשורים לאותה תורה, לאותו דף ולאותו קול תורה. וביום הסיום מתקיים יחד שבטי ישראל. הסימנים הרבים נעשים לדגלים, והדגלים הרבים מתאחדים למעמד אחד. לא מפני שנעשו כולם שווים זה לזה, אלא שכל אחד מביא עמו את דגלו, את מסורתו ואת חלקו בתורה, וכולם מתכנסים יחד סביב נקודה אחת של תורה.

ועתה, בבואנו לחוג את סיום התורה בשמחת תורה, מתעורר הלב מאליו להביט גם אל הבא לקראתנו. אחר שזכינו לסיים, להקיף ולשמוח בתורה, הרי אנו עומדים שוב בפתחו של מעמד קבלתה, מתוך אחדות של כאיש אחד בלב אחד.

אין זה סיום של פרידה, אלא סיום המביא לידי התחלה. אין זו שמחה על העבר בלבד, אלא שמחה הפותחת שער אל הקבלה המחודשת. הריקוד של הסיום עצמו נעשה הכנה לריקוד של ההתחלה.

נגיל ונשיש בשמחת התורה. נגיל על מה שזכינו לו עד עתה, ונשיא עינינו אל כל אשר עוד נכון לפנינו. נשמח בדפים שכבר עברנו, ונייחל לדפים שעוד עתידים לנו לפתוח. ובשמחה זו, שהיא שמחת הסיום ושמחת ההתחלה כאחת, נזכה כולנו להתאחד סביב התורה, כאיש אחד בלב אחד, ולשוב ולקבלה באהבה ובשמחה.

רבינו הקדוש קרא לכל חלק וחלק מתורה שבעל פה בשם "מסכת". ובתוספות יום טוב הביא בשם ספר חסידים, שהוא מלשון אריגה, כי תורה שבעל פה דומה למלאכת האורג, שהחוטים נשזרים זה בזה עד שנעשה מהם בגד אחד שלם.

ויש להוסיף בזה ביאור. דרך האורג שמעביר את כלי האורג בתוך חוטי השתי והערב, הולך ושב, ממורח למערב וממערב למזרח; ובכל חזרה וחזרה נוסף עוד חוט, והאריגה הולכת ונשלמת.

וכן הוא בלימוד התורה. אין אדם יכול לומר: מסכת זו כבר למדתי וכבר גמרתי. על התורה נאמר "הפוך בה והפוך בה דכולא בה"; ובכל פעם שחוזר האדם על תלמודו, הרי הוא מוצא בו מעם חדש, הבנה נוספת והארה שלא הבחין בה בראשונה.

וכבר אמרו חז"ל שדברי תורה נמשלו לדד: מה דד זה, כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב, אף דברי תורה, כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם. ככל שמוסיף האדם לחזור ולעסוק בתורה, כך מתגלים לפניו עוד טעמיה וצפונותיה.

ומעתה יובן היטב השם "מסכת". כשם שבמלאכת האריגה אין הבגד נעשה בהעברת החוט פעם אחת, אלא על ידי הלך ושוב, חוט אחר חוט, עד שנשלמת האריגה; כך אין דברי תורה נקנים בלימוד של פעם אחת, אלא בחזרה אחר חזרה, עד שהם נארגים ונקבעים בלבו של הלומד.

ובעומק יותר, הרי ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, ואין קץ לתורתה הקדושה. ממילא אין שייך בה גמר גמור. כשמגיעים אל הסוף, חוזרים אל הראש; ומה שנראה כסיום אינו אלא פתח לחזרה חדשה, ביתר הבנה וביותר עומק. סיומה של מסכת אינו פרידה ממנה. "הדרן עלך" עוד נשוב אליך. הגענו לסופה כדי לחזור לראשה, ולשוב ולארז את חוטיה מחדש: מאימתי.

מבוסס על דברי "ויהי ברכה" בפתחה למס' ברכות

IT'S IN YOUR HANDS

During the war years, Rav Shimon Shalom of Amshinov, zt"l, found himself in faraway Shanghai, together with a large group of talmidei chachamim and yeshiva students. Even there, far from the familiar streets and batei medrash of home, they celebrated Simchas Beis Hashoeivah.

During the war years, Rav Shimon Shalom of Amshinov, zt"l, found himself in faraway Shanghai, among the talmidei chachamim and yeshiva students who had found refuge there. Even there, far from the familiar streets and batei medrash of home, they celebrated Simchas Beis Hashoeivah.

On one such occasion, the Rebbe lingered over a phrase in the Mishnah. The chassidim v'anshei maaseh, it tells us, would dance with *abukot* של אור בידהו — torches of light in their hands.

Why, he asked, does the Mishnah emphasize בידהו — in their hands? The Amshinover Rebbe explained that these anshei maaseh sought a light that came through their own hands: through effort, through avodah, through something they themselves had struggled to attain. They did not want even spiritual greatness simply bestowed upon them from Above.

The idea is especially striking in light of the Yerushalmi, which teaches that the great joy of Simchas Beis Hashoeivah could bring a person to ruach hakodesh. Yet even such heights, the Rebbe suggested, were not the ultimate aspiration if they came only as a gift. The greater achievement was a light acquired through avodah.

"In the absence of yegiah in my learning, everything has become too easy."

It is an idea that runs through the lives of gedolei Yisroel. The Vilna Gaon once explained to Rav Chaim Volozhiner why he did not wish to receive revelations from maggidim, of the kind associated with the Beis Yosef. Such revelations, he said, were gifts from Heaven. His Torah he wanted to acquire through toil.

The Ksav Sofer encountered the question from the opposite direction. In the final year of his life, he was granted extraordinary clarity of mind; difficult matters in Torah seemed to open before him almost effortlessly. Rather than delighting in the ease, he was troubled by it. Without the yegiah, he felt something essential was missing.

The Chazon Ish put the principle starkly: Even if a malach were to reveal the entire Torah to a person in his sleep, he would awaken the next morning no greater than he had been before.

Because the Torah that changes a person is not simply the Torah he knows. It is the Torah he has labored to know. The light that lasts is the light that is בידהו — the light we have worked to hold in our own hands.

חסידים
ואנשי
מעשה היו
מרקדין
לפניהם

ואבוקות של אור בידהם

בשנות המלחמה, לאחר שנמלט מאירופה ועבר דרך יפן, הגיע הרה"ק רבי שמעון שלום מאמשינוב זצ"ל לשנחאי הרחוקה, יחד עם קיבוץ גדול של תלמידי חכמים ובני ישיבה. ואף שם, הרחק מבתיהם ומבתי מדרשותיהם, זכו לערוך את שמחת בית השואבה ברוב שמחה והתעוררות.

ובאותה שעה ביאר הרבי את לשון המשנה שהיו חסידים ואנשי מעשה מרקדין לפניהם ואבוקות של אור בידהם. ויש להבין, מה באה המשנה ללמדנו בהדגשה זו – בידהם?

האור המתקיים באדם הוא האור שנקנה בידיו וזהו גם עניינו של תלמודו בידו

וביאר הרה"ק מאמשינוב, שאותם חסידים ואנשי מעשה ביקשו שהאור יבוא בידהם, מכח עבודתם ויגיעתם שלהם, ולא בדרך מתנה הניתנת להם מן השמים.

שהרי מבואר בירושלמי, שנקראת שמחת בית השואבה על שם שהיו שואבים משם רוח הקודש, ומתוך שמחת המצוה היו ראויים להשגות גדולות ונשגבות. ואף על פי כן, אנשי מעלה אלו לא ביקשו את האור בדרך מתנה בלבד, אלא חפצו לזכות בו מתוך עמל ועבודה.

וזו היתה דרכם של גדולי עולם.

הגר"א ביאר פעם לתלמידו רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל, שלא חפץ בגילויים על ידי מגידים, כדוגמת מה שזכה לו מרן הבית יוסף זצ"ל. גילויים אלו, ביאר, הם מתנה ושכר מן השמים; ואילו עיקר העליה בתורה ובעבודה נקנית על ידי יגיעת האדם עצמו.

וכן מסופר על הכתב סופר, שבשנתו האחרונה זכה לבהירות מופלאה, עד שדברי תורה עמוקים נפתחו לפניו כמעט בלא יגיעה. ולא היתה דעתו נוחה מכך, ואמר שמאחר שניטלה ממנו היגיעה, נעשה הלימוד קל מדי. כי אין עיקרה של תורה במה שמתגלה לאדם מן השמים, אלא במה שהוא קונה בעמלו.

ועל דרך זה אמר החזון איש, שאילו היה מלאך מגלה לאדם בשינתו את כל התורה כולה, היה קם למחרת כשהוא אותו אדם שהיה קודם לכן. כי האדם אינו נעשה גדול בתורה מכח הידיעה בלבד. הוא גדל מכח העמל.

וזהו עומק הלשון ואבוקות של אור בידהם. האור המתקיים באדם הוא האור שנקנה בידיו. וזהו גם עניינו של תלמודו בידו – לא תורה שניתנה לו במתנה, אלא תורה שעמל עליה, יגע בה, חזר עליה וקנאה לעצמו, עד שנעשית שלו ממש.

הארט. ווארקס

THE SFAS EMES writes that the simchah of Simchas Torah is a preparation for the Torah learning of the year ahead. The joy is not meant to remain with the dancing. It is meant to awaken a fresh kabbolah, a renewed acceptance of the ol Torah, and to carry the hisorerus of Yom Tov into the ordinary days that follow.

Tzaddikim would therefore say that the surest way to hold on to the hashpa'os of Yom Tov is through Torah. When Yom Tov ends, a person must return at once to a steady seder of learning. Torah becomes the keli through which the light of these days can remain with him.

THERE WAS AN OLD QUIP IN LITA: What do Pesach, Shavuot and Sukkos have in common? After Sukkos, the schach goes up to the attic. After Pesach, the Pesach dishes go up to the attic. And after Shavuot, there are those who put the Torah up there too—until Rosh Chodesh Elul.

THE IMREI EMES saw two very different possibilities in the word עבותים. There is “ננתקה את מוסרותינו ונשליכה” —let us cast off the bonds. And there is אסרו —“הג בעבותים” —bind the Yom Tov tightly. Now is precisely the time to bind ourselves more tightly to what we have received.

THE PNEI MENACHEM, sharpened the point beautifully. People speak of “holding on to Yom Tov,” as though Yom Tov were about to escape. Yom Tov is not running anywhere. We are.

The avodah after the chag is to make sure that we do not run back to ordinary life unchanged.

This may explain an old minhag recorded by **RAV CHAIM PALAGI** in Moed L'chol Chai. In the twelve days following Simchas Torah, corresponding to the twelve months of the coming year, the early chassidim would strengthen themselves in Torah learning, each according to his level. He calls it a segulah nifla'ah for hatzlachah throughout the year.

Because Simchas Torah is not merely the closing of the Yamim Tovim. In a very real sense, it is the opening of the year.

The seder established now, the extra learning undertaken now, the determination not to let today's daf become tomorrow's—these are what give permanence to everything we have just experienced.

Napoleon is famously said to have declared that winning a war requires three things: money, more money and still more money. The tzaddikim borrowed the formulation — lehavdil — for the milchemes hayetzer: Torah, more Torah and still more Torah.

There is no substitute. Torah is what gives a Yid the koach to carry the clarity of Tishrei into an ordinary Cheshvan morning.

And Torah belongs to every Yid. In the name of the Kotzker Rebbe it is said that this is why Chassan Torah can be purchased on Simchas Torah: no one can claim that Torah belongs only to the great talmidei chachamim. It is morashah kehillas Yaakov—the yerushah of every Yid.

That is the deeper avodah of Simchas Torah: not only to dance with the Torah, but to leave the dancing with a new commitment to it. To take the simchah and hisorerus of the day and give them somewhere to live—in a seder, in a daf, in the steady rhythm of Torah throughout the year.

May we be zocheh to celebrate The Siyum HaShas in a rebuilt Yerushalayim, yachad shivtei Yisroel, with the simchah of the Geulah.

And if someone needs to explain the change of venue at MetLife, one assumes they will understand.

Adapted, with variations and additions, from the teachings of Rav Elimelech Biderman shlita in Be'er HaParshah.

HOLDING ON TO TISHREI

לֹא נִתְנָשִׁי מִיָּנֶךְ תִּשְׁרִי וְלֹא תִתְנָשִׁי מִיָּנֶךְ

לשמחה מה גם היא עושה?
הרבי מליובאוויטש זצ"ל שאל:
מפני מה שמחת היום וריקודי
שמחת תורה שיום אצל הכל?
והלא לכאורה עיקר שמחת גמרה
של תורה שייכת למי שיגע ועמל
בה כל ימות השנה, למד ושנה
וסיים, ומה מקום לשמחה זו אצל
מי שלא זכה לכך? אלא שאין
עיקר שמחת תורה על ריבוי
הידיעה וההשגה בלבד, כי אם על
עצם חלקם ונחלתם של ישראל
בתורה הקדושה. ומטעם זה
רוקדים עם ספר התורה כשהוא
סגור, כי בזה אין יתרון ליודע
הרבה על היודע מעט; מורשה
קהלת יעקב, ירושה היא לכל
ישראל, וכולם אחוזים ודבוקים
בה. יש שזכו לפיים דף אחר דף
ומסכת אחר מסכת, ויש שזכו
למסכת אחת או לפרק אחד; יש
המחזיקים ידי עמלי תורה, ויש
המעמידים בתים על אדני התורה.
אלו ואלו באים לשמוח בשמחתה
של תורה. איש איש חלקו, איש
איש ועמלו, וכולם מתאחדים
בתורה אחת ובשמחה אחת.
הלמדן והיהודי הפשוט
אוחזים זה בידו של זה
ורוקדים יחד באותו
מעגל, ובאגודה אחת.

It is amusing because it is uncomfortably familiar. The danger is not that we forget Yom Tov happened, but that we return so completely to ordinary life that what happened no longer changes us.

THE NODA B'YEHUDAH found a pointed remez to this in the words of the Navi, “בכף רגל ועד ראש אין בו מותם.” From “my regel”—after Shemini Atzeres, a regel bifnei atzmo—until “my rosh,” the following Rosh Hashanah, ein bo mesom. A person can spend the Yamim Nora'im elevated and inspired, only to return afterward to precisely where he was before.

THE YISMACH MOSHE expressed the same thought through another possuk. After the Yamim Nora'im, Hashem tells Klal Yisroel, “יש שצר לפעולתך,” —there is reward for your tefillos, your teshuvah, your tears and your eimas hadin. Yet if the hisorerus was so great, why has Ben Yishai still not come? The answer, he said, lies in the next words: “ושבו בנים לגבולם.” The children return to their borders.

Yom Tov ends, and everyone returns to his old “gevul”—the old routine, the old habits, the familiar patterns of the year before. What felt so clear during the Yamim Nora'im slowly begins to recede.

“LET THEM SEE THE DANCING”

A story is told of a Simchas Torah in the Kamenitz Yeshivah. Some students had closed the ezras nashim during hakafo, feeling it was not their place within the walls of a yeshivah. When Rav Boruch Ber Leibowitz zt"l heard what had happened, he refused to enter the hakafo until the doors were opened.

His reasoning reached far beyond that particular Simchas Torah. His students would one day marry and build homes of Torah, he explained, and they would need wives who understood what Torah truly meant to them—not merely as an obligation or an ideal, but as the great love and animating joy of their lives. And how would a young woman come to understand that? Let her see it. Let her watch bnei Torah who spent the year bent over the Gemara now dance with the Torah with a joy that cannot be feigned.

Rav Boruch Ber understood that such a sight could remain with a person long after the dancing had ended. One day, when the demands of life competed with the demands of Torah, the memory of what she had seen might help sustain a home.

There is a direct line from that story to the Siyum HaShas. We see the man who finishes Shas; we do not always see the home in which Shas was finished. Yet every one of those thousands of pages was learned somewhere, and behind those hours of learning were often others quietly making room for them.

A wife took care of something because this was his learning time. A child learned not to interrupt. A family waited a few minutes for him to finish. Plans were adjusted, responsibilities rearranged, small conveniences surrendered so naturally that no one thought to keep count. But all the while, the pages were being counted: one daf, and another, and another.

Chazal ask: By what merit do women earn their share in Torah? Their answer does not place her at the edge of the world of Torah, looking in. It reveals how deeply she stands within it. She brings her children to learn, encourages her husband to learn, and waits for him to return. The learning may take place over his Gemara, but

the life that makes it possible is built together.

This is also the portrait of the eishes chayil: she rises while it is still night, provides for her household and watches over the ways of her home. Its greatness lies precisely in its constancy. A Torah home is built through countless ordinary acts of care, responsibility and sacrifice, most of which will never be noticed beyond its walls.

So too with the wife who says, “Go, I’ll take care of it,” the mother who teaches her children that Tatty’s seder matters, and the children who understand that there are commitments around which other things must sometimes bend. None of these moments feels historic. Yet over the years, those moments become a masechta. Then another. Eventually, they become Shas.

And then comes the Siyum. The final page has been learned, thousands gather, the music begins, and the man who carried a Gemara through years of ordinary days rises to celebrate. But he has not arrived there alone. Beside him stands the family that lived those years with him—the hurried mornings and tired evenings, the vacations with a Gemara tucked into the bag, the occasions rearranged around a seder, and all the times when it would have been easier to miss just once.

They know what went into those pages because they were there while they were being learned. The Siyum is not merely a celebration they have been invited to witness. It is their celebration as well. They are not spectators to someone else’s accomplishment; they are participants in the life that produced it.

Perhaps that is what Rav Boruch Ber wanted the women of Kamenitz to see on Simchas Torah: not simply men dancing with Torah, but what Torah looks like when it becomes precious enough to build a life around. Years later, when the music had faded and the demands of an ordinary evening took its place, perhaps the memory of that sight would make it just a little easier to say, “Go learn. I’ll take care of it.”

There are those who carry the Gemara, and there are those who make it possible to keep carrying it. At the Siyum HaShas, we celebrate them together.

קדושת הבכורות

לכבוד התחלת מסכת בכורות

מסכת בכורות פותחת בדיני בכור ומסיימת בדיני מעשר, ויש ללמוד מזה רמז נאה בדרכי עבודת האדם.

שתי בחינות של קדושה יש לו לאיש ישראל. האחת, קדושה הבאה לו מעצם לידתו, כענין הבכור שהוא קדוש מרחם, וקדושתו חלה עליו מאליה, בלא מעשה מצדו.

וכן כל איש ישראל, מעת לידתו הרי הוא בכלל זרע קודש, בן לאברהם יצחק ויעקב. קדושת האבות נטועה בקרבן ועומדת לו ולזרעו אחריו, ומכוחה יש בו שייכות והכנה לקבל עליו עול מלכות שמים ולעבוד את בוראו.

וזהו שאנו אומרים בתפלה: “אבל אנחנו בני בריתך, בני אברהם אהבך שנשבעת לו בחר המוריה, זרע יצחק יחידו שנעקד על גבי המזבח, עדת יעקב בנך בכורך.” זכות האבות וקדושתם אינה דבר שהיה ואינו, אלא ירושה היא לבניהם אחריהם, ומכוחה טבועה בנפש כל יהודי שייכותו לעבודת ה’.

אולם בקדושה זו לבדה אין די. מלבד מה שקיבל האדם בירושה מאבותיו, מוטל עליו לקנות קדושה גם מכח עבודתו שלו, על ידי קיום המצוות ומעשים טובים, ובעיקר על ידי לימוד ועסק התורה באמת ואמונה.

וזהו הבחינה השנייה, קדושת מעשר. הבכור קדוש מאילו, ואילו המעשר מתקדש על ידי מעשה האדם. מעביר הוא את הבחמות אחת אחת תחת השבט, עד שמגיע לעשירי וקורא עליו: “העשירי יהיה קודש לה’.”

ולא בכדי פתחה המסכת בבכור וסיימה במעשר.

תחילת דרכו של איש ישראל היא בקדושה שקיבל מאבותיו, קדושה מרחם; אולם תכלית עבודתו היא שלא להסתפק במה שניתן לו, אלא להוסיף קדושה על קדושה, בעמל התורה ובעבודת ה’, עד שיוכח לקנותה בקנין עצמו.

תחילתו בבכור – וסופו במעשר. תחילתו בקדושה שקיבל – והמשכו בקדושה שקנה.

– נאות דשא, נייטרא

THE SIYUM

JUNE 6, 2027

ר"ח סיוון
תשפ"ז

HeartWorks

נגיל ונשיש
בשמחת
התורה

אין
מחנה

ואיש
על
דגלו

יחד שבטי
ישראל

KLAL YISROEL'S FLAGSHIP EVENT

DAF YOMI
COMMISSION

DEDICATED BY THE KLEINMAN FAMILY
לעילוי נשמות ר' אברהם אייזיק ב"ר אלכסנדר קליינמאן ז"ל, מרת עטיה ב"ר אלימלך ע"ה